

УДК 811.1

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/57-1-26>**Ірина ГАВРИЛОВА,***orcid.org/0000-0003-2322-8051**старший викладач кафедри ділової іноземної мови та перекладу
Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
(Харків, Україна) havrylovairyna@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ІНФІНІТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ В ТЕКСТАХ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ

*В статті описуються морфологічно-категорійні трансформації використані для перекладу речень з інфінітивними конструкціями. Застосування цих прийомів зумовлено граматичними і лексичними особливостями німецької та української мов. Конструкції з нефінітними дієслівними формами є однією з характерних рис синтаксису німецької мови. Інфінітивна конструкція представлена додатком у формі різних прислівників. У граматиці існує певна кількість визначень для позначення поширеного інфінітиву, зокрема, інфінітивна клауза, інфінітивна конструкція або зворот, інфінітивне речення, інфінітивний комплекс. У сучасній лінгвістиці представлені також терміни нефінітна конфігурація та інфінітивна група. В цій роботі інфінітивна група розглядається як додаткова конструкція, а не повне речення з огляду на те, що в ній не представлена граматична основа, що є ознакою повноцінного речення, наводяться найбільш вживані інфінітивні групи *im+zu+Infinitiv*, *ohne+zu+Infinitiv*, *statt+zu+Infinitiv*, *haben+zu+Infinitiv*, *sein+zu+Infinitiv*, а також значення, в яких вони зазвичай вживаються. Підкреслюється необхідність для перекладача бути обізнаним з граматичними особливостями вихідної мови та мови перекладу, а також вміння застосовувати різні прийоми граматичних трансформацій в процесі перекладу. На основі опрацьованого матеріалу підкреслюються граматичні особливості, зокрема, категорія означеності/неозначеності, відмінні форми однини і множини, інфінітивні конструкції, частотність вживання активного і пасивного стану тощо. При перекладі репрезентованих прикладів використано наступні морфологічно-категорійні трансформації: заміна дієслова іменником, прийом граматичної заміни, а саме ступеня порівняння, об'єднання речень та заміна пасивної конструкції наказовим способом та інші.*

Ключові слова: *інфінітивна конструкція, інфінітивна група, морфологічно-категорійні трансформації.*

Iryna HAVRYLOVA,*orcid.org/0000-0003-2322-8051**Senior Lecturer at the Department of Business Foreign Studies Language and Translation
National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"
(Kharkiv, Ukraine) havrylovairyna@gmail.com*

PECULIARITIES OF THE TRANSLATION OF INFINITIVE CONSTRUCTIONS IN ELECTROTECHNICAL TEXTS

*The article describes morphological-categorical transformations used to translate sentences with infinitive constructions. The use of these methods is determined by the grammatical and lexical features of the German and Ukrainian languages. Constructions with non-finite verb forms are one of the characteristic features in the syntax of the German language. The infinitive construction is represented by an appendix in the form of various adverbs. There are a number of definitions in modern German for the common infinitive, including infinitive clause, infinitive construction or phrase, infinitive sentences, infinitive complex. In modern linguistics there are also presented terms such as non-finite configuration and infinitive group. In this work the infinitive group is considered as an additional construction and not as a complete sentence due to the fact that there is not represented a grammatical basis, which is a sign of a complete sentence. The most used infinitive groups are *im+zu+Infinitiv*, *ohne+zu+Infinitiv*, *statt+zu+Infinitiv*, *haben+zu+Infinitiv*, *sein+zu+Infinitiv*, as well as the meanings in which they are usually used. It emphasizes the need for the translator to be familiar with the grammatical features of the source language and the language of translation, as well as the ability to apply various techniques of grammatical transformations in the translation process. On the basis of the studied material there are defined such grammatical features, in particular, the category of definiteness/indefiniteness, distinctive forms of singular and plural, infinitive constructions, frequency of use of active and passive voice etc. There were used following morphological-categorical transformations during the translation of the represented examples: replacing the verb with a noun, using grammatical substitution, namely the degree of comparison, combining sentences and replacing the passive construction through imperative, and some others.*

Key words: *infinitive construction, infinitive group, morphological-categorical transformation.*

Постановка проблеми. До кола актуальних питань граматичної теорії, які потребують висвітлення з позицій новітніх парадигм знання про мову, належить визначення лексико-граматичного статусу синкретичних одиниць, у тому числі інфінітива, ідентифікація яких викликає певні труднощі. Історичний погляд на характеристики інфінітива дозволяє розкрити природу цієї граматичної форми й відтворити шлях її розвитку, у процесі якого інфінітив набуває та розширює діапазон категоріальних ознак дієслова.

Попри велику кількість праць, присвячених інфінітиву, лишається чимало недостатньо висвітлених питань, насамперед пов'язаних із його формальною і семантичною структурами, функціонуванням у мові та особливостями перекладу.

Аналіз досліджень. Донедавна у поле зору лінгвістів потрапляли лише окремі форми інфінітиву (І. А. Герасименко, Р. В. Козак, В. І. Нодь, Р. Т. Рахматова, І. Є. Снісаренко, Ж. О. Askedal, G. Vech та ін.). Окремі типи інфінітивних конструкцій в німецькій мові стали предметом дослідження лінгвістів (С. М. Амеліна, Л. А. Долгополова, О. О. Сметаніна). Інфінітивні конструкції та їх адекватний переклад уже впродовж багатьох десятиліть залишаються предметом дослідження таких вітчизняних та іноземних мовознавців як М. А. Беляєва, Я. І. Рецкевич, Т. А. Зражевська, Л. Ф. Кутузов, В. Н. Комісарова, І. В. Корунець, Т. Н. Мальчевська та В. І. Шпак.

Мета статті. В даній роботі вважаємо за необхідне проаналізувати особливості перекладу інфінітивних зворотів на матеріалі текстів електротехнічної спрямованості.

Виклад основного матеріалу. Потік наукової інформації, що постійно зростає, обмін досвідом між фахівцями різних галузей потребують активної роботи кваліфікованих перекладачів. Тому роль та значення науково-технічного перекладу в даний період розвитку сучасної науки і техніки важко переоцінити. Через різке збільшення попиту на переклад його якість вимагає особливої професійності, адже основна вимога до науково-технічного перекладу – це точна передача інформації. Адекватний науково-технічний переклад повинен не тільки передавати зміст оригіналу, але й прагнути до особливої термінологічної точності в мові перекладу й відповідати нормам науково-технічної літератури, переклад якої здійснюється.

До поняття науково-технічна література входять такі її різновиди, як монографія, стаття із спеціального журналу, технічний опис, патент, технічні довідники. Мова німецької науково-технічної літератури істотно відрізняється від літе-

ратурної мови тим, що вона значно ускладнена наявністю розгорнутих речень з інфінітивними групами, поширеними означеннями, великою кількістю значних за обсягом складних речень з багатьма вставними підрядними реченнями всередині головного, а також значним використанням пасивних конструкцій. Крім того, для науково-технічної літератури характерним є вживання великої кількості термінів, які відображають специфіку понять.

Проблема інфінітива та інфінітивних конструкцій давно привертає увагу лінгвістів, актуальна вона і в сучасному мовознавстві та перебуває в центрі уваги багатьох дослідників. Характерною рисою синтаксису німецької мови є конструкції з нефінітними дієслівними формами, що не мають ознак узгодження суб'єктно-предикатних узгоджень. (Карамишева, 2007: 73).

Під терміном інфінітивна конструкція об'єднується одиниці, у яких інфінітив розглядається як частина речення, або як ядро фрази. Функціонально він є доповненням у вигляді різних типів прислівників.

Формальний аналіз в межах генеративної граматики визначає поширений інфінітив як граматично оформлену одиницю. Такі сполучення визначають як інфінітивна клауза (Н. Хомський), а також інфінітивна конструкція або зворот (Ю. А. Левицький, Е. І. Schendels, G. Helbig, J. Buscha), інфінітивне речення (U. Engel), інфінітивний комплекс (M. Bierwisch). У сучасній лінгвістиці поширені також терміни нефінітні конфігурації (І. П. Сусов), інфінітивні групи (М. Г. Арсенєва, Г. М. Біркенгоф).

В запропонованій роботі дотримуємося точки зору групи учених Г. Цифонун, Л. Гоффманн, Б. Штрекер та інш., які розглядають інфінітивну групу як додаткові конструкції, що не є повними реченнями. Оскільки в них немає граматичної основи, то, відповідно, не вживається відмінювання форма дієслова, «отже в них не виражений час та спосіб, їх віднесеність до певного часу вони отримують від домінуючої конструкції» (Zifonun, Hoffmann, Streker, 1997: 2162, 2187).

Отже, поширений інфінітив не дорівнює реченню, оскільки не має обов'язкової ознаки предикативності, деякі лінгвісти вбачають в цій конструкції напівпредикативність або додаткову предикативність, «синтаксичне значення, що частково збігається з предикативним, але не утворює речення» (Загнітко, 2001: 216).

Поширений інфінітив, інфінітивний зворот, або інфінітивна конструкція, у свою чергу складається з інфінітиву, ускладненого «необхідними

та вільними членами» (Helbig, Buscha, 1974: 36), якими можуть виступати додаток, обставина чи обидва ці члени речення одночасно.

На відміну від обмежень у вживанні частки *zu* перед інфінітивом після певних дієслів, не існує синтаксичних обмежень щодо утворення інфінітивних груп *um*, *(an)statt*, *ohne +zu+Infinitiv*. Вони представляють собою валентно незалежні прислівникові звороти і семантично відповідають певним прислівниковим підрядним реченням.

У німецькій мові виділяють наступні інфінітивні групи:

Інфінітивна конструкція *um+zu+Infinitiv* виражає підпорядкованість, мету, послідовність і, навіть, умовність (Helbig, Buscha, 1974: 469).

Unsere Produkte werden hergestellt, um höchste Ansprüche an Qualität, Funktionalität und Design zu erfüllen.

Наступна інфінітивна конструкція *ohne+zu+Infinitiv* також виражає підпорядкованість, послідовність, має модальне значення з вказівкою на відсутню обставину, яка очікується як результат дії в головному реченні (Helbig, Buscha, 1974: 464).

«Die Konstruktion ist so gewählt, daß es ohne Schwierigkeiten möglich ist, bei allen Schiebern die bisherige Stopfbüchse durch die neue Ausführung zu ersetzen, ohne den Schieber ausbauen zu müssen».

Інфінітивна конструкція *statt+zu+Infinitiv* також вказує на підпорядкованість, заміну можливості і є обставиною дії (Helbig, Buscha, 1974: 456).

«Dann kann man daraus Zahnräder, Federn und andere Maschinenteile herstellen, statt das Metall zu verwenden».

Відмінною рисою цих конструкцій є їх утворення з прийменниками та обов'язковим вживанням частки *zu*.

Крім наведених вище, варто зазначити інфінітивну конструкцію *sein +zu+Infinitiv*, яка має значення необхідності, наказу, її притаманна суб'єктивна модальність, що за своїм значенням наближається до модальних дієслів *dürfen*, *mögen*, *können* зі значенням припущення, а також *wollen*, *sollen* зі значенням чужого твердження. Модальність проявляється між дією та підметом, який зазвичай не називається в реченні, має пасивний стан і передає модальні значення можливості та необхідності.

«Im Drehstromsystem ist jeweils die korrekte Phasenlage der Stranggrößen und Leitergrößen zu berücksichtigen».

Інфінітивна конструкція *haben+zu+Infinitiv* висловлює обов'язок і має активне значення, тобто підмет в такому реченні є виконавцем дії.

Дві останні конструкції можуть використовуватися в різних часових формах. У семантичному відношенні названі конструкції в сучасній німецькій мові синкретично комбінують у своєму об'єктивному складі дві морфологічні ознаки пасивних та модальних відносин. Граматична ознака модального значення даним утворенням надає, як вважають багато дослідників німецької мови, частка *zu*.

«Alle von Ventaex® erhältlichen Lüftungsrohre und Formteile sind mittels Spezialkleber oder Rohrschellen miteinander zu verbinden und können somit beliebig in Länge, Durchmesser und Form angepasst werden».

Обов'язковою умовою адекватного перекладу фахового тексту є вміння аналізувати граматичну будову іншомовних речень, правильно визначати граматичні труднощі перекладу й конструювати речення відповідно до норм мови перекладу. Зрозуміло, що перекладач повинен бути добре обізнаним з граматичними особливостями вихідної та цільової мов, основами теорії перекладу взагалі та науково-технічного перекладу зокрема, а також вміло застосовувати різні прийоми граматичних трансформацій, які обумовлені, як правило такими причинами:

– Відсутність формального граматичного відповідника в одній з мов.

– Різниця у сфері використання того чи іншого граматичного явища.

До граматичних особливостей, що мотивують застосування прийомів морфологічно-категорійних трансформацій під час перекладу німецькомовних науково-технічних текстів, на думку українських дослідників Т. Р. Кияка, А. М. Науменка, О. Д. Огуя (Кіак, 2014), належать такі:

а) розбіжності у будові мови як наборі певних граматичних категорій та форм: німецькі артиклі, наприклад, як категорія означеності/неозначеності;

б) різний обсяг змісту подібних конструкцій;

в) відмінні функціональні характеристики, наприклад, різні форми однини та множини;

г) відмінне частотне навантаження активного та пасивного стану, дійсного та умовного способів, зокрема, інфінітивних конструкцій тощо;

д) різнотипність вираження «формального» підмета та додатка «*man*», «*es*», неможливих у структурі українського речення; використання лексичних засобів для вираження граматичних категорій;

е) відмінна сполучуваність слів тощо.

Зазначимо, що граматичні трансформації під час перекладу іноді поєднуються із лексичними, оскільки не завжди існують у чистому вигляді.

Матеріалом дослідження послужили німецькомовні тексти електротехнічної спрямованості. Загальна кількість вживання інфінітивних конструкцій склала 85 випадків, серед них переважало вживання конструкції *um+zu+Infinitiv* – 74 випадків, конструкції *ohne+zu+Infinitiv* – 10 випадків, 1 випадок вживання конструкції *statt+zu+Infinitiv*.

«*Um den effizientesten Betrieb und den geringsten Energieverbrauch sicherzustellen, tauen Sie die Gefriertruhe ab, sobald der Frost an den Wänden der Gefriertruhe mehr als 5 bis 10 mm dick ist.*»

«Для найефективнішої роботи і мінімального споживання енергії слід розморозжувати морозильник, коли на його стінках з'явилися надлишкові відкладення інею або їх товщина досягла 5–10 мм».

«*Die Verpackung muss luft- und feuchtigkeitsundurchlässig sein, um ein Austrocknen des Inhalts und Vitaminverluste zu verhindern*» (9).

»Упаковка повинна бути непроникною для повітря і вологу для того, щоб запобігти висиханню вмісту та втраті вітамінів перешкоджаючи».

У зазначених прикладах інфінітивна конструкція «*um+zu+Infinitiv*» відтворена в мові перекладу прийменниковою конструкцією.

«*Kontrollieren Sie die Schüssel gelegentlich, um zu verhindern, dass das Wasser überläuft*» (10).

«Час від часу перевіряйте піддон, щоб вода не переливалася».

В цьому прикладі інфінітивна конструкція «*um+zu+verhindern*» взагалі вилучена, що зумовлено відмінностями у граматичній структурі мов.

«*Um Geruchs- und Schimmelbildung zu vermeiden, sollte die Tür ein wenig offen gelassen werden. Blockieren Sie hierfür die Tür oder entfernen Sie sie zur Gänze*» (11).

«Щоб уникнути утворення запахів і плісняви залиште двері злегка відкритими: за необхідності заблокуйте їх у відкритому положенні або зніміть їх».

У наведеному прикладі наявні декілька прийомів граматичних трансформацій, а саме: об'єднання речень та заміна пасивної конструкції наказовим способом.

«*Die Gefriertruhe wurde vor kurzem über einen längeren Zeitraum vom Strom genommen. Die Gefriertruhe benötigt vier Stunden, um vollständig abzukühlen*» (12).

«Морозильник було нещодавно відключено на певний проміжок часу. Морозильнику необхідно чотири години, щоб повністю охолонути».

У цьому прикладі в процесі перекладу застосовано прийом граматичної заміни, а саме ступеня

порівняння. Прикметник *längeren* у вищому ступені замінено за допомогою способу контекстуальної заміни прикметником *gewisser*.

«*Um ein elektrisches Feld zu beschreiben, ist nicht nur die Stärke, sondern auch die Richtung anzugeben*».

«Щоб описати електричне поле, необхідно вказати не тільки напруженість, але й напрямок».

«*Um die Zugfestigkeit des Stahls besser auszunutzen, muß man den Stahl sehr hoch vorspannen*» (13).

«Щоб краще використиння міцності сталі на розрив, необхідно дати сталі попереднє дуже високе напруження».

«*Wie muss Port 3 konfiguriert werden, um die Schalter auszulesen?*» (12)

«Як має бути налаштований порт 3 для виокремлення комутаторів?»

«*Die Vollautomatisierung hängt mit der Schaffung moderner Maschinen zusammen, sogenannter Elektronenrechenmaschinen; ohne diese Maschine anzuwenden, kann man keine Automatisierung durchführen*» (13).

«Повна автоматизація пов'язана зі створенням сучасних машин, так званих електронних обчислювальних машин; не використовуючи ці машини не можливо проводити автоматизацію».

В наведених реченнях при перекладі відбулася заміна дієслова іменником, що є досить вживаним при перекладі технічних текстів.

Часто значні труднощі виникають при перекладі науково-технічного тексту у зв'язку з відмінністю синтаксичної системи мов: послідовність елементів висловлювання в німецькій і українській мовах може не збігатися. Наприклад, при перекладі речень з інфінітивними групами чи зворотами інфінітив, що стоїть у кінці групи чи звороту, в українському реченні ставиться на перше місце; при перекладі речень, які починаються не з підмета, присудок ставиться саме після підмета, у німецькому реченні порядок слів зворотний:

«*Dabei werden sie auf einfache Weise – beispielsweise bei den zunehmenden Vernetzungs- und Digitalisierungsaufgaben – unterstützt, ohne eigenes Know-how oder Ressourcen aufbauen zu müssen*» (13).

«Вони підтримуються простим способом – наприклад, шляхом зростаючої кількості мережевих і оцифрувальних завдань, без необхідності накопичувати власні ноу-хау чи ресурси».

«*Um dem Metall andere Eigenschaften zu verleihen, legiert man es mit anderen Elementen*».

«Для того щоб надати металові інших властивостей, його сплавляють з іншими елементами».

«Durch die Vervollkommnung der Technologie und durch die Entwicklung vorgefertigter Elemente gewinnt der Beton in den letzten Jahren immer mehr an Bedeutung».

«Завдяки удосконаленню технології і розвитку готових збірних елементів бетон набуває в останні роки дедалі більшого значення».

«Das bedeutet unter anderem, daß ein Mikrocontroller beliebig langsam getaktet werden kann (z. B. mit einem 32,768 kHz-Uhrenquarz) bzw.

im Schlafmodus mit vollkommen gestopptem Takt betrieben werden kann, ohne seine Daten zu verlieren».

«Це означає, серед іншого, що мікроконтролер може працювати як заводно повільно (наприклад, за допомогою кристала годинника 32,768 кГц) або може працювати в режимі сну з повністю зупиненим годинником без втрати даних».

Висновки. Для перекладу речень з інфінітивними конструкціями були застосовані прийоми морфологічно-категорійних трансформацій, що зумовлені граматичними і лексичними особливостями німецької та української мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови : Синтаксис. Донецьк : ДонНУ, 2001. 662 с.
2. Карамішева І. Д. Функціонування структур вторинної предикації у складі синтаксичних структур одного типу (на матеріалі англійської мови). *Нова філологія*. З.: ЗДУ. 2007. С. 71–78.
3. Приходько А. М. Складносурядне речення в сучасній німецькій мові. Запоріжжя : ЗДУ, 2002. 292 с.
4. Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Перекладознавство (німецько-український напрям) : підручник для студентів вищ. навч. закл. Чернівці : Видавничий дім «Букрек», 2014. 640 с.
5. Duden K. Deutsches Universalwörterbuch. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 2001. 1892 S.
6. Helbig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Langenscheidt. Verlag Enzyklopädie. Leipzig. Berlin. München. Wien. Zürich. New York. 17. Auflage. 1996. 731 S.
7. Zifonun G., Hoffmann L., Strecker B. u.a. Grammatik der deutschen Sprache (in 3 Bänden). Berlin, N. Y.: Walter de Gruyter, 1997. 2569 S.
8. Würst K. Mikroprozessortechnik. Wiesbaden : Vieweg Teubner, 2011. 194 S.
9. Ausführliche Gebrauchsanleitung für Gefrierschrank, 2019. 32 S. URL: https://drive.google.com/file/d/12mdPPSNYOM9a9h_jIT39MfXNNrSsr9iD/view?usp=drivesdk (дата звернення 15.10.2022)
10. Austern Richtig Lagern: Kühlschrank, in Wasser, geöffnete, 2022. 12 S. URL: <https://lagertjetzt.com/austern> (дата звернення 02.10.22)
11. Schimmel am Fenster: Ursachen und wie Sie dein Schimmel am schnellsten entfernen können, 2022. 10 S. URL: <https://www.brandenburger-fensterbau.de/blog/schimmel-am-fenster/> (дата звернення 19.09.2022)
12. Bedienungsanleitung für manuelle Abtautruhe. 2022. 16 S. URL: <https://manuals.plus/de/ge-appliances/fcm9srww-manual-defrost-chest-freezer-manual#axzz7jDLZmJkV> (дата звернення 20.09.2022)
13. Німецька мова: Поглиблений курс : підручник / Г. П. Ятель та ін. К.: Вища школа, 2002. 214 с.

REFERENCES

1. Zahnitko A. P. *Teoretychna hramatyka ukrainskoi movy* [The theoretical grammar of Ukrainian language]: Syntaksys. Donetsk: DonNU. 2001. 662 s. [in Ukrainian]
2. Karamysheva I. D. *Funktsionuvannia struktur vtorynnoyi predykatsii u skladi syntaksychnykh struktur odnogo typu* [Functioning of structures of secondary predication as a part of syntactic structures of the same type]. Nova filolohiia. Zaporizhzhia: ZDU. 2007. S. 71–78. [in Ukrainian]
3. Prykhodko A. M. *Skladnosuriadne rechennia v suchasni nimetskii movi*. [Complex sentence in modern German]. Zaporizhzhia: ZDU, 2002. 292 s. [in Ukrainian]
4. Kyiak T. R., Naumenko A. M., Ohui O. D. *Perekladoznavstvo (nimetsko-ukrainskyi napriam)* [Translation studies (German-Ukrainian direction)]: pidruchnyk dlia studentiv vystch.navch. zakl. Chernivtsi: Vydavnychiy dim «Bukrek», 2014. 640 s. [in Ukrainian]
5. Duden K. *Deutsches Universalwörterbuch*. [German universal dictionary]. Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag, 2001. 1892 S. [in German]
6. Helbig G, Buscha J. *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. [German grammar. A handbook for the foreigners' course]. Langenscheidt. Verlag Enzyklopädie. Leipzig. Berlin. München. Wien. Zürich. New York. 17. Auflage. 1996. 731 S. [in German]
7. Zifonun G., Hoffmann L., Strecker B. u.a. *Grammatik der deutschen Sprache (in 3 Bänden)*. [Grammar of the German language]. Berlin, N. Y.: Walter de Gruyter, 1997. 2569 S. [in German]
8. Würst K. *Mikroprozessortechnik*. [Microprocessor Technology] . Wiesbaden : Vieweg Teubner, 2011. 194 S. [in German]
9. Ausführliche Gebrauchsanleitung für Gefrierschrank. [Detailed instruction manual for freezer]. 2019. 32 S. URL: https://drive.google.com/file/d/12mdPPSNYOM9a9h_jIT39MfXNNrSsr9iD/view?usp=drivesdk (дата звернення 15.10.2022) [in German]

10. Austern Richtig Lagern: Kühlschrank, in Wasser, geöffnete. [Oysters proper storage: refrigerator, in water, opened]. 2022. 12 S. URL: <https://lagertjetzt.com/austern> (дата звернення 02.10) [in German]

11. Schimmel am Fenster: Ursachen und wie Sie dein Schimmel am schnellsten entfernen können. [Mold on the window: causes and how to remove your mold the fastest], 2022. 10 S. URL: <https://www.brandenburger-fensterbau.de/blog/schimmel-am-fenster/> (дата звернення 19.09.2022) [in German]

12. Bedienungsanleitung für manuelle Abtautruhe. [Manual for manual defrost chest]. 2022. 16 S. URL: <https://manuals.plus/de/ge-appliances/fcm9srww-manual-defrost-chest-freezer-manual#axzz7jDLZmJkB> (дата звернення 20.09.2022) [in German]

13. Nimetska mova: Pohlyblyeni kurs [German: advanced course] : pidruchnyk / Н. Р. Yatel ta in. К.: Vyshcha shkola, 2002. 214 s. [in Ukrainian]